

jo som kødelig søn af Aemilius Paullus adopteredes ind i Corneliernes slægt, øjensynlig på et meget tidligt tidspunkt af sin karriere beslutter at kopiere sin store bedstefader og lægge sin løbebane så tæt op ad hans som muligt. Han ønsker naturligvis, at en del af den store forfaders auctoritas skal gå over til ham selv. Dette ved Astin naturligvis meget vel, men han er tilbøjelig til at tilskrive det visse karaktertræk hos Aemilianus. Personlig finder nærværende anmelder, at der er så mange paralleller hertil i romersk politik, at det snarere må tilskrives en meget bevidst politik, der så at sige ser et mål i at skabe identitet imellem to personer inden for samme gens. Det klareste eksempel herpå er måske Sextus Pompejus' forsøg på at kopiere sin berømte fader Gnaeus. I dette tilfælde er der i alle fald tale om en meget bevidst appel til dennes clientela.

Astins bog giver mange synspunkter og megen klog overvejelse af de forskellige muligheder i den enkelte politiske situation. Alligevel tegner billedet sig uskarpt af den yngre Scipio. Dette ligger nok i, at opgaven i sig selv er umulig. Som en studie i romersk politik i årtierne før Gracchernes reformer rummer bogen interessante synspunkter, som vel tidligere har været fremført af repræsentanter for den prosopografiske skole, men som her er udarbejdet i detaljer. Det er som sådan bogen har værdi.

JENS ERIK SKYDSGAARD

BARBARA LEVICK: *Roman Colonies in Southern Asia Minor*. Clarendon Press: Oxford University Press, 1967. xvi + 192 s. 8 appendices, bibliografi, 2 kort og illustrationer. 70 sh.

En romersk koloni var – i modsætning til den græske – et settlement af romerske borgere i fremmed land. Under erobringen af Italien var koloniseringen et virksomt middel til at befæste en fremskudt grænse, under og efter Graccherne var det en social hjælp til at bringe den forarmede plebs på fode økonomisk, så at den kunne levere mandskab til hæren. Marius udnytter som en af de første institutionen til at forsørge den dimitterede hær, og herefter er dette hovedformålet, når man danner nye *coloniae civium Romanorum*.

Det er velkendt, hvorledes kejsertidens *coloniae* – navnlig langs Rhinen og Donau – virkede som centra for den romanisering, der fulgte umiddelbart efter de romerske hære i vesten. Barbara Levick har imidlertid i sin nye bog vendt opmærksomheden imod seks kolonianlæg i Pisidien, hvoraf det vigtigste er Antiochia, bedst kendt fra Ramsays fund af de vigtige fragmenter af *Res Gestae Divi Augusti*. Her anbragte Augustus omkring 25 f. Chr. veteraner dels i gamle byer som Antiochia selv og dels i nyanlagte byer. Disse har været genstand for en række studier, men det er første gang, der foreligger en monografisk behandling.

Forfatteren går grundigt til værks. Først gives en omhyggelig geografisk-topografisk oversigt over området, derpå diskuteres de oprindelige anlægs størrelse, deres lokalstyre, økonomiske trivsel samt overklassens forbindelse dels med det øvrige Anatolien og dels med Rom selv. Først relativt sent – dvs. under Nero – bliver den repræsenteret i det romerske senat. Endelig følger en grundig redegørelse for koloniernes langsomme afromanisering og deres assimilation

med den kultur, man finder i de ikke-romerske byer omkring. Det latinske sprog i indskrifter og på mønter forsvinder eller barbariseres helt til uforståelighed i løbet af tredje århundrede, og et rids af deres historie i middelalderen viser, at de ikke her adskiller sig fra andre anatoliske byer under forskelligt fremmedherredømme. Sluttelig konkluderer forfatteren: studiet af de romerske oversøiske kolonier er at studere en kultur, der så at sige lægges over en anden. Augustus og mange af hans efterfølgere koloniserede især i områder, hvor bystaten ikke fra gammel tid var det naturlige centrum, dvs. i Spanien, Gallien og Germanien. Når der anlagdes kolonier i østen, var det især i områder, der havde en ret spredt befolkning. Koloniseringen i Pisidien, der til dels var gammelt hellenistisk kulturområde, må ses i denne sammenhæng. Forfatteren synes dog her i sin optagethed af emnet i nogen grad at undervurdere den umådelige forskel, der er mellem de pisidiske kolonier og de kolonier, der ligger i områder, hvor romernes erobring bliver et kulturskifte, der totalt ændrer befolkningens liv og vaner. Den romerske kolonisering sætter sig ikke varige spor i Pisidien, kolonisterne – d.v.s. de sproglige og kulturelle spor af dem – forsvinder. Grunden hertil kan næppe bestemmes entydigt. Formentlig har forbindelsen med Rom været for tynd og det omliggende milieu for stærkt. Hvilket dette milieu så har været, er en anden sag. Græsk sprog var fra gammel tid meget udbredt, men vor viden herom stammer naturligvis fra det epigrafiske materiale, og netop skikken at opsætte monumenter med indskrifter er udpræget græco-romersk. Det gælder i høj grad ved studiet af sådanne blandingskulturer, at de folk, der ikke har sat sig spor i overleveringen, heller ikke eksisterer for eftertiden. Derfor bliver hele vor problemstilling a priori skæv.

Metodisk set er bogen et skoleeksempel på, hvordan den moderne oldtids-historiker må arbejde med et sådant emne. I mangel af litterære kilder anvendes arkæologiske, epigrafiske og numismatiske, ligesom et dybtgående kendskab til områdets geografi giver mulighed for nye vurderinger af trafikmuligheder og samfærdselsforhold. At resultaterne så ikke altid synes umagen værd kan være læserens fejl. Overraskelser byder bogen næppe på, men på en sund og redelig fremlægning af et overordentligt broget og mangfoldigt kildemateriale.

JENS ERIK SKYDSGAARD

PETER SALWAY: *The Frontier People of Roman Britain*. Cambridge Classical Studies. Cambridge at the University Press, 1965. xviii + 286 s., 11 kort m. v., 8 plancher. 60 sh.

Peter Salway er en fornem repræsentant for den arkæologiske forskning, der tilstræber at kaste lys over et områdes og en befolknings historie, men som klart og kritisk holder sig til sine egne resultater uden ønske om at rehabilitere guldrandede klassikeres beretninger eller bygge lokkende luftkasteller paa den forrige eller næstforrige historikergenerations grund. Hans bog handler om romaniseringen af det britiske grænseområde og civilbefolkningens plads i det romerske system dér, d.v.s. i det gamle briganterland omkring Hadriansmuren mellem Tyne og Solway og det i skiftende perioder besatte område nord for